

tohlimi sobicami v najstarejšem delu kremlevskega dvorca!

V gradu je tudi nekaj kapelic. Ko smo stopali po dolgem hodniku, nam pokaže lakaj na dvorišču malo cerkvice, rekoč: »Spas na ború!« (Zveličar v gozdu.) Pripovedoval nam je, da je griček, na katerem stoji sedaj Kreml, v davnih časih pokrival smrekov gozd. Ustanovitelju Moskve je kraj zelo ugajal; v gozdu je zgradil (v 12. stoletju) leseno cerkvice na istem kraju, kjer stoji ta kapelica. Krog cerkve je nastala naselbina, iz katere je tekem časa vzrastla Moskva.

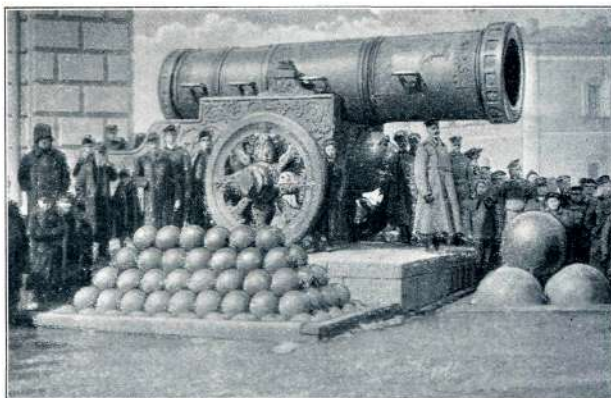
Poleg carske palače, z ozadjem prilepljena na kremlevsko zidovje, stoji »oružejna palata« (palača orožja), obenem carska zakladnica. Ko se je dvor preselil v Petrograd, je vzal s seboj mnogo zlata in srebra, zgodovinske dragocenosti pa je pustil še v Moskvi. Vsakdo si jih more ogledati brezplačno. Moskovska zakladnica je neprecenljive vrednosti; pravijo, da spada med najbožatejše zakladnice vsega sveta.

V posebni dvorani so razstavili carske krone, žezla, prestole in druge vladarske insignije. Toliko in tako dragocenih kron na enem kraju pač nikjer drugod na svetu ne hranijo. Najdražja je krona zadnjega kazanskega carja, ki jo cenijo na tri milijone rubljev. Rusko carsko krono krasi 2500 dragih kamnov; največji rubin je vreden 300.000 rubljev. V kroni Ivana Aleksejeviča je vdelenih 900 diamantov, v kroni njegovega brata Petra Velikega pa 825; car Peter jo je nosil samo enkrat. Tod hranijo še krone: astrahansko, sibirsko, poljsko, gruzinsko, malteško (t. j. krono, ki je bila nekdanj last malteškega viteškega reda) in mnogo kron ruskih carjev in caric. Po vladarskih prestolih je posutih nebroj biserov, diamantov in rubinov. Car Boris Godunov je dobil od perzijskega šaha v dar prestol z 2200 biseri; prvi vladar iz rodu Romanovih je sedel na tronu, v katerega so vdeleni 1800 draguljev; njegov sin se je zadovoljil s prestolom, ki ga je krasilo 900 dragih kamnov. V tej in sosednji dvorani stoje prestoli vseh carjev zadnjih dveh stoletij, v posebnih omarah pa oblačila, ki so jih nosili, ko so jih kronali. V »srebrni dvorani« so zbrali nad 1000 zlatih in srebrnih posod, zlasti one, ki so jih carji dobili v dar od tujih vladarjev. Zanimala me je velikanska omara, ki v njej hranijo dragocene krožnike, na katerih carju prinese kruha in soli, kadar potuje po državi ter obiše kako večje mesto; v krožnik je vdeleno ime dotičnega kraja in datum obiska. — Ko je Napoleon penil po Moskvi, bi bil rad ugrabil kremlevske dragocenosti; toda Rusi so jih bili odnesli.

Ko sem hodil od omare do omare, se mi je

tuintam pridružil varuh dotične dvorane, ki me je opozoril na važnejše starine. Seveda ni storil tega iz gole prijaznosti do tujca, marveč da bi dobil kaj napitnine, ki je v navadi celo v ruskih carskih palačah. Ko sem ogledoval žezla, mi je dvorjan pokazal slonokoščeno, priostreno žezlo, rekoč: »S to palico je Ivan Grozni prebodel svojega prijatelja!«

V ostalih dvorinah so nagromadili: domače in tuje orožje iz raznih stoletij, uplenjene zastave, — zanimali so me prapori ogrskih vstašev, ki so jih Rusi osvojili, ko so nam leta 1849. prihiteli na pomoč, — portrete, kipe, oblačila, stare postelje in namizno opravo ruskih vladarjev, stare dvorne ekvipaže, sani, konjsko opravo itd. Kogar vesele starine, se tod zamudi cele ure, da vse posameznosti vsaj površno pregleda.

Moskva: Car puška.

Po cesti, ki od Zveličarjevih vrat mimo Ivana Velikega, kremlevskih katedral, carske palače in zakladnice vodi do nasprotnih trdnjavskih vrat, se neprestano šeta množica gosposkih, pa tudi preprostih ljudi. Saj prihaja v Moskvo veliko Rusov iz domoljubne radovednosti; prvo pa, kar si vsakdo ogleda, je brez dvoma Kreml. Iznenadilo pa me je, da sem baš na tej cesti opazil tudi mnogo Azijatov, Kitajcev in Japoncev, v njih narodni noši.

Srečaval sem tudi številne skupine šolarjev, dečkov in deklic, v kmečkih oblačilih, ki so jih učitelji vodili po Kremllu. Ruska vlada radodarno podpira poučne izlete. Visokošolci in srednješolci pod vodstvom profesorjev ob silno majhnih stroških oblezejo vse pokrajine ogromnega carstva od Arhangelska do Kavkaza. Vozijo se v skupinah skoraj zastonj; ko pridejo pa v večje mesto, se že dobi dobrodelno društvo, ki jih pogosti. Dobil pa sem vtis, da Rusi širijo patriotizem že med ljudskimi šolarji s tem, da jih pošiljajo k narodnim svetinjam, zlasti še v Moskvo. V poletnem času,